

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 07.10.2015, sp. zn. 23 Cdo 1629/2013, ECLI:CZ:NS:2015:23.CDO.1629.2013.1

Číslo: 52/2016

Právní věta: Je-li zde vykonatelný exekuční titul určující, kterému věřiteli má dlužník plnit, nemůže mít dlužník ve smyslu § 568 věty první obč. zák. důvodné pochybnosti o tom, kdo je věřitelem. V takovém případě není dán důvod pro složení plnění do soudní úschovy, a není tedy ani dán důvod pro rozhodnutí, jímž soud nahradí souhlas s vydáním předmětu úschovy tomuto či jinému věřiteli. Na uvedeném závěru nemůže nic změnit skutečnost, že po vydání prvního exekučního titulu je vydán jiný exekuční titul ukládající témuž dlužníkovi poskytnout stejné plnění jinému věřiteli.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 07.10.2015

Spisová značka: 23 Cdo 1629/2013

Číslo rozhodnutí: 52

Číslo sešitu: 5

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Úschova

Předpisy: § 185a o. s. ř. ve znění do 31.12.2013
§ 568 obč. zák.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud k dovolání žalobce a druhého žalovaného zrušil rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 31. 5. 2012, sp. zn. 64 Co 458/2011, jakož i rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 10 ze dne 28. 4. 2011, sp. zn. 11 C 65/2008, a věc vrátil Obvodnímu soudu pro Prahu 10 k dalšímu řízení.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Obvodní soud pro Prahu 10 rozsudkem ze dne 28. 4. 2011 uložil první žalované a třetímu žalovanému povinnost souhlasit s vydáním kmenových listinných akcií na jméno emitovaných společností V. H., a.s., se sídlem O.,s datem emise 13. 12. 2005, konkretizovaných v tomto výroku, (dále též jen „předmětné akcie“) z úschovy Okresního soudu Praha - východ, kam byly přijaty usnesením Okresního soudu Praha - východ dne 24. 1. 2008 žalobkyni (bod I. výroku) a zamítl žalobu, kterou se žalobkyně domáhá po druhém žalovaném souhlasu s vydáním předmětných akcií konkretizovaných v tomto výroku z úschovy Okresního soudu Praha - východ žalobkyni (bod II. výroku). Dále zamítl žalobu, kterou se první žalovaná na žalobkyni, druhém žalovaném a třetím žalovaném domáhá souhlasu s vydáním předmětných akcií z úschovy Okresního soudu Praha -

východ první žalované (bod III. výroku), žalobu kterou se druhý žalovaný na žalobkyni, první žalované a třetím žalovaném domáhá souhlasu s vydáním předmětných akcií z úschovy Okresního soudu Praha - východ druhému žalovanému (bod IV. výroku) a stejně tak zamítl žalobu, kterou se třetí žalovaný na žalobkyni, první žalované a druhém žalovaném domáhá souhlasu s vydáním předmětných akcií z úschovy Okresního soudu Praha - východ třetímu žalovanému (bod V. výroku). Současně rozhodl o náhradě nákladů řízení.

2. K odvolání třetího žalovaného (proti výroku I., V. a nákladovým výrokům ve vztahu mezi žalobkyní, druhým žalovaným a třetím žalovaným a ve vztahu mezi první žalovanou, druhým žalovaným a třetím žalovaným) odvolací soud rozsudkem v záhlaví uvedeným rozsudek soudu prvního stupně ve vyhovujícím výroku I. změnil tak, že zamítl žalobu, aby první žalovaná a třetí žalovaný byli uznáni povinnými souhlasit s vydáním předmětných akcií z úschovy Okresního soudu Praha - východ žalobkyni (první bod výroku). Dále rozsudek soudu prvního stupně v zamítavém výroku V. ve vztahu mezi žalobkyní, první žalovanou a třetím žalovaným změnil tak, že žalobkyni a první žalované uložil povinnost souhlasit s vydáním předmětných akcií z úschovy třetímu žalovanému, ve vztahu mezi třetím žalovaným a druhým žalovaným tento rozsudek potvrdil (druhý bod výroku). Současně rozhodl o náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů.

3. Odvolací soud vyšel ze skutkového stavu zjištěného soudem prvního stupně, že třetí žalovaný jako prodávající a druhý žalovaný jako kupující uzavřeli dne 9. 1. 2002 a dne 14. 5. 2002 smlouvy o převodu cenných papírů. Ve smlouvách bylo v čl. 4.3 sjednáno předkupní právo spočívající v povinnosti kupujícího v případě, že se kdykoli v budoucnu rozhodne akcie prodat, tyto přednostně nabídnout ke koupi prodávajícímu (třetímu žalovanému), a to nejvýše za cenu, za kterou je ochotna tyto akcie koupit třetí osoba. Vzhledem k tomu, že druhý žalovaný uzavřel dne 9. 11. 2005 jako prodávající se žalobkyní jako kupující smlouvu o koupi předmětných akcií ve znění dodatku ze dne 24. 12. 2005, odstoupil třetí žalovaný dopisy ze dne 28. 4. 2006 od smlouvy o převodu cenných papírů ze dne 9. 1. 2002 a dne 14. 5. 2002 s tím, že druhý žalovaný porušil povinnost v rámci sjednaného předkupního práva.

4. K návrhu třetího žalovaného byl vydán dne 11. 1. 2008 rozhodčí nález Rozhodčím soudem při Hospodářské komoře ČR a Agrární komoře ČR, sp. zn. RSP 864/07, jímž byla uložena druhému žalovanému povinnost vydat třetímu žalovanému předmětné akcie oproti vrácení kupní ceny ve výši 72 9000 000 Kč s přísl. s tím, že odstoupením od smlouvy dne 28. 4. 2006 zanikly podle § 351 odst. 1 a 2 obch. zák. práva a povinnosti ze smlouvy a účastníci jsou povinni vrátit si poskytnuté plnění. Dne 15. 5. 2009 vydal k návrhu žalobkyně proti druhému žalovanému Mezinárodní rozhodčí soud Mezinárodní obchodní komory v Paříži rozhodčí nález č. 14668/AVH/CCO/JRF/GZ, kterým uložil druhému žalovanému povinnost opatřit předmětné akcie rubopisem na řad žalobkyně a tyto akcie vydat první žalované.

5. Odvolací soud se zabýval otázkou, zda porušení předkupního práva druhým žalovaným je podstatným porušením smlouvy ve smyslu ustanovení § 345 odst. 2 obch. zák. a zda třetí žalovaný byl oprávněn od smluv o převodu cenných papírů platně odstoupit. Uvedl, že samotné porušení předkupního práva je podstatným porušením smluv o převodu cenných papírů uzavřených mezi druhým žalovaným a třetím žalovaným, neboť podmínkou třetího žalovaného při uzavření těchto smluv bylo sjednání předkupního práva. Z úkonů třetího žalovaného, které učinil bez zbytečného odkladu poté, kdy se dozvěděl o uzavření smlouvy o koupi předmětných cenných papírů mezi žalobkyní a druhým žalovaným uzavřené dne 9. 11. 2005 ve spojení s dodatkem ze dne 24. 12. 2005, vyplývá, že vyzval druhého žalovaného dopisy ze dne 21. 12. 2005 a 18. 1. 2006 k dodržení závazku z předkupního práva ze smluv o převodu cenných papírů. Druhý žalovaný přesto svůj závazek ze smluv o převodu cenných papírů nesplnil a třetí žalovaný tak byl oprávněn ve smyslu ustanovení § 345 odst.1 a 2 obch. zák. od smluv platně odstoupit. Odvolací soud konstatoval, že možnost odstoupení od smlouvy vyplývá z ustanovení § 345 odst. 1, 2 obch. zák., neboť v důsledku prodlení druhého

žalovaného se splněním jeho smluvní povinnosti nabídnout pro případ prodeje předmětných akcií tyto kdykoli v budoucnu přednostně prodávajícím, došlo k podstatnému porušení jeho smluvních povinností, a třetí žalovaný tak měl právo od smlouvy odstoupit. Uzavřel tedy, že třetí žalovaný od smluv o převodu cenných papírů ze dne 9. 1. 2002 a dne 14. 5. 2002 uzavřených s druhým žalovaným platně odstoupil dopisem ze dne 28. 4. 2006 s účinky ke dni 2. 5. 2006. Tím došlo k obnovení jeho vlastnického práva k předmětným akciím a třetí žalovaný je osobou oprávněnou, aby jí byly vydány předmětné cenné papíry z úschovy u Okresního soudu Praha - východ.

6. Odvolací soud pro posouzení věci nepovažoval za rozhodující rozhodčí nálezy vydané dne 15. 5. 2009 v rozhodčím řízení vedeném mezi žalobkyní a druhým žalovaným u Mezinárodního rozhodčího soudu Mezinárodní obchodní komory v Paříži pod sp. zn. 14668/AVHCCO/JRF/GZ, jímž byla uložena povinnost druhému žalovanému vydat akcie žalobkyni. Podle odvolacího soudu se toto rozhodnutí týká pouze vztahu mezi žalobkyní a druhým žalovaným a stejně jako nálezy rozhodčího soudu při Hospodářské komoře ČR a Agrární komoře ČR, který působí pouze ve vztahu mezi druhým žalovaným a třetím žalovaným, je závazný pouze pro účastníky tohoto řízení. Právě rozpor mezi nálezy obou rozhodčích soudů vedl mimo jiné druhého žalovaného ke složení předmětných akcií do soudní úschovy. Nelze tedy vycházet z nálezu Mezinárodního rozhodčího soudu Mezinárodní obchodní komory v Paříži ze dne 15. 5. 2009, jak činil soud prvního stupně, a dovozovat z tohoto nálezu nahrazení projevu vůle druhého žalovaného ve svém důsledku vedoucí k převodu vlastnického práva na žalobkyni.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

7. Proti rozsudku odvolacího soudu podali dovolání žalobkyně i druhý žalovaný. Žalobkyně přípustnost dovolání odůvodňuje odkazem na ustanovení § 237 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „o. s. ř.“) a uplatňuje dovolací důvod dle ustanovení § 241a odst. 1 o. s. ř. Druhý žalovaný přípustnost dovolání dovozuje z ustanovení § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř. a uplatňuje dovolací důvody dle ustanovení § 241a odst. 2 písm. a) a § 241a odst. 3 o. s. ř.

8. Žalobkyně spatřuje nesprávné právní posouzení v závěru odvolacího soudu o tom, že odstoupení třetího žalovaného od smluv o převodu akcií bylo platné. Žalobkyně namítá, že o právu k akciím bylo již rozhodováno rozhodčími nálezy, přičemž Mezinárodní rozhodčí soud měl rozhodnout ve prospěch žalobkyně. Podle žalobkyně z povahy předkupního práva vyplývá, že se jedná o samostatný právní vztah. Porušení ujednání o předkupním právu proto nemůže mít dopad na jiná ujednání, jestliže si to strany výslovně nesjednaly. Dle jejího mínění zákonná úprava ani smluvní ujednání mezi druhým a třetím žalovaným nedávají v případě porušení ujednání o předkupním právu vzniknout oprávnění třetího žalovaného odstoupit od smluv o převodu cenných papírů. Poukazuje na ustanovení § 344 obch. zák. Dále uvádí další důvody, pro které nemůže být odstoupení třetího žalovaného od smluv o převodu akcií považováno za platné: (i) třetí žalovaný učinil úkon směřující k odstoupení od smluv o převodu akcií v době, kdy již závazky z nich neexistovaly, protože zanikly splněním; (ii) druhý žalovaný nebyl v době učinění úkonu směřujícího k odstoupení od smluv o převodu akcií v prodlení se plněním svého závazku z ujednání o předkupním právu, neboť bylo prokázáno, že v té době již neměl druhý žalovaný v úmyslu akcie převést žalobkyni; (iii) třetí žalovaný nedodržel postup předvídaný zákonem pro učinění úkonu směřujícího k odstoupení od smluv o převodu akcií. Žalobkyně dále namítá procesní vadu řízení, že v řízení ji nebyla dána možnost klást Ing. N. dotazy, když jeho výslech byl bezdůvodně nahrazen jeho písemným prohlášením.

9. Druhý žalovaný ve svém dovolání namítá, že závazky z předkupního práva vůči třetímu žalovanému nikdy neporušil. Smlouvy o převodu akcií mezi třetím žalovaným a druhým žalovaným byly splněny, nebylo tedy možné od uzavřené kupní smlouvy pro porušení vedlejšího ujednání

odstoupit. Má za to, že nebyl vázán předkupním právem již z toho důvodu, že původní akcie jako individuální věci, ke kterým bylo sjednáno předkupní právo, zanikly. Namítá, že třetí žalovaný nemohl s ohledem na ustanovení § 345 odst. 1 obch. zák. odstoupit od smlouvy, když uvedené ustanovení neumožňuje odstoupení od smlouvy při jakémkoliv jejím podstatném porušení, ale pouze při takovém porušení, které je prodlením ve smyslu ustanovení § 365 obch. zák. Dle jeho názoru porušení povinnosti učinit nabídku koupě v rámci předkupního práva není prodlení s plněním kupní smlouvy. Odstoupení považuje za neúčinné i z důvodu, že úmysl druhého žalovaného převést akcie třetí osobě – žalobkyni, s kterou uzavřel Smlouvu o převodu předmětných akcií dne 9. 11. 2005, trval pouze v období od 9. 11. 2005 do 27. 12. 2005. Dále namítá, že obálku s údajným projevem odstoupení od smluv o převodu akcií druhý žalovaný nikdy nepřevzal, nebyla splněna fikce doručení písemností stanovená smlouvami o převodu akcií, a tak účinnému odstoupení od těchto smluv nemohlo dojít. Konečně upozorňuje na to, že jednání třetího žalovaného bylo v rozporu se zásadami poctivého obchodního styku a dobrými mravy a jako takové nemohlo požívat žádné právní ochrany. Rozhodnutí odvolacího soudu má za nepředvídatelné.

III.

Přípustnost dovolání

10. Nejvyšší soud úvodem poznamenává, že rozhodné znění občanského soudního řádu pro dovolací řízení (do 31. 12. 2012) se podává z bodu 7., článku II., části první zákona č. 404/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a další zákony.

11. Procesní senát ve věci rozhodl poté, kdy velký senát občanskoprávního a obchodního kolegia usnesením ze dne 9. 9. 2015, sp. zn. 31 Cdo 1629/2013, rozhodl o vrácení věci soudnímu oddělení 23 Cdo.

12. Po zjištění, že dovolání žalobkyně i druhého žalovaného byla podána ve lhůtě stanovené v ustanovení § 240 odst. 1 o. s. ř., oprávněnými osobami řádně zastoupenými advokáty, kterými bylo dovolání též sepsáno (§ 241 odst. 1, 4 o. s. ř.), se Nejvyšší soud zabýval nejdříve otázkou, zda jsou dovolání v této věci přípustná, neboť pouze z podnětu přípustného dovolání lze přezkoumat správnost napadeného rozhodnutí z hlediska uplatněných dovolacích důvodů.

13. Podle § 236 odst. 1 o. s. ř. lze dovoláním napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští.

14. Podmínky přípustnosti dovolání proti rozsudku odvolacího soudu jsou obsaženy v ustanovení § 237 o. s. ř.

15. Dovolání je přípustné proti rozsudku odvolacího soudu, jímž bylo změněno rozhodnutí soudu prvního stupně ve věci samé (§ 237 odst. 1 písm. a/ o. s. ř.) nebo jímž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, kterým soud prvního stupně rozhodl ve věci samé jinak než v dřívějším rozsudku (usnesení) proto, že byl vázán právním názorem odvolacího soudu, který dřívější rozhodnutí zrušil (§ 237 odst. 1 písm. b/ o. s. ř.), anebo jímž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, jestliže dovolání není přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. b) o. s. ř. a dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam [§ 237 odst. 1 písm. c] o. s. ř.].

16. Dovolání druhého žalovaného v rozsahu, ve kterém dovolání směřuje proti rozsudku odvolacího soudu ve výroku pod bodem I., jímž odvolací soud změnil rozsudek soudu prvního stupně co do povinnosti první žalované a třetího žalovaného tak, že žalobu zamítl, je subjektivně nepřípustné, jelikož tímto zamítavým výrokem odvolacího soudu nemohla být druhému žalovanému způsobena žádná újma, jež by byla odstranitelná zrušením rozhodnutí odvolacího soudu.

17. Ve zbývajícím rozsahu přichází v úvahu přípustnost dovolání druhého žalovaného za podmínek uvedených v § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. Přípustnost dovolání podle tohoto ustanovení je dána tehdy, pokud dovolání není přípustné podle písmena b) tohoto ustanovení a dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam. Podle § 237 odst. 3 o. s. ř. má rozhodnutí odvolacího soudu zásadní právní význam zejména tehdy, řeší-li právní otázku, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo která je soudy rozhodována rozdílně, nebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak; k okolnostem uplatněným dovolacími důvody podle § 241a odst. 2 písm. a) a § 241a odst. 3 o. s. ř. se nepřihlíží.

18. V projednávané věci však námitky druhého žalovaného nemohou založit přípustnost dovolání ani dle § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř., neboť na řešení jím předložených otázek rozhodnutí odvolacího soudu ve vztahu k jeho osobě založeno nebylo. Určující pro závěr odvolacího soudu o potvrzení zamítnutí žaloby, kterou se druhý žalovaný na ostatních účastnících domáhal souhlasu s vydání předmětných akcí, bylo, že druhý žalovaný jako složitel není ve smyslu § 185d odst. 2 o. s. ř. aktivně legitimován k řízení o nahrazení projevu vůle, neboť složiteli může být předmět úschovy vydán jen za splnění podmínek uvedených v tomto ustanovení, dle kterého složiteli vydá soud předmět úschovy na jeho žádost, a) jestliže příjemce projeví s tímto postupem souhlas, nebo b) prohlásí-li příjemce soudu, že předmět úschovy nepřijímá, nebo c) nevyjádří-li se příjemce ve lhůtě stanovené soudem, ačkoliv byl na takové následky upozorněn. Tyto podmínky v řízení splněny nebyly, ani druhým žalobcem v dovolání napadány. Druhý žalovaný však nemohl být ve věci ani pasivně legitimován ve smyslu § 185d odst. 1 o. s. ř., neboť jak uvedly soudy nižších stupňů, v projednávané věci nebylo plnění složeno pro neznámého věřitele, když druhý žalovaný jako složitel označil jako možné věřitele žalobkyni a první žalovanou a druhého (správně třetího) žalovaného.

19. Z uvedeného vyplývá, že dovolání druhého žalovaného je nepřípustné a dovolací soud jej proto podle ustanovení § 243b odst. 5 a § 218 písm. c) o. s. ř. odmítl.

20. Dále se dovolací soud zabýval dovoláním žalobkyně, které je přípustné dle ustanovení § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř.

IV.

Důvodnost dovolání

21. Dovolání žalobkyně je i důvodné, neboť odvolací soud v rozporu s judikaturou Nejvyššího soudu nesprávně posoudil otázku, kdy je dán důvod pro rozhodnutí soudu o nahrazení souhlasu s vydáním předmětu úschovy v případě, nejsou-li dány důvodné pochybnosti dlužníka o tom, kdo je jeho věřitelem.

22. Pro posouzení dovolacích námitek je rozhodné nejprve posoudit, zdali jsou splněny předpoklady § 185e o. s. ř., podle něhož, byl-li souhlas, jako v nyní projednávané věci, s vydáním předmětu úschovy odepřen, lze je nahradit pravomocným rozhodnutím soudu, kterým bylo rozhodnuto, že ten, kdo vydání odporoval, je povinen souhlasit s vydáním předmětu úschovy žadateli.

23. Nejvyšší soud ve svém rozsudku ze dne 10. 12. 2014, sp. zn. [21 Cdo 3924/2013](#), dospěl k závěru, že u soudu lze složit do úschovy peníze, cenné papíry a jiné movité věci hodící se k úschově za účelem splnění závazku (§ 185a odst. 1 o. s. ř.). Důvod úschovy a věcnou legitimaci účastníků soud z hlediska pravdivosti tvrzení složitela při rozhodování o přijetí do úschovy nepřezkoumává; vychází v tomto směru z tvrzení složitela a nezjišťuje, zda složitel je opravdu dlužníkem, zda příjemce je skutečně věřitelem, zda věřitel je skutečně nepřítomen, zda se věřitel opravdu ocitl v prodlení, zda tu byly důvodné pochybnosti, kdo je dlužníkovým věřitelem, nebo zda byl věřitel pro dlužníka skutečně neznámou osobou, popř. zda tu je jiný zákonem stanovený důvod úschovy. Pravomocné usnesení

soudu o přijetí plnění do úschovy má z hlediska zániku závazků stejné právní následky jako převzetí plnění věřitelem; za okamžik uspokojení nároku se považuje den, v němž byl předmět plnění složen u soudu.

24. Uvedené ovšem platí jen za předpokladu, že dlužník složil předmět plnění do úschovy opravdu v souladu s ustanovením § 568 obč. zák. nebo jiným zákonem stanoveným důvodem. Zjistí-li se, že důvody pro složení plnění u soudu nebyly dány, např. proto, že věřitel přijetí plnění ve skutečnosti neodmítá a že tedy není v prodlení, že je přítomen, že dlužník neměl důvody pochybovat o tom, kdo je věřitelem, apod., dluh nebyl složením do soudní úschovy splněn a povinnost dlužníka poskytnout plnění přímo věřiteli nadále trvá.

25. Předmět úschovy vydá soud příjemci na jeho žádost. Jestliže ke složení došlo proto, že někdo jiný než příjemce uplatňuje právo na vydání předmětu úschovy nebo že někdo jiný, jehož souhlasu je třeba, nesouhlasí s vydáním předmětu úschovy příjemci, je k vydání předmětu úschovy zapotřebí souhlasu všech účastníků řízení a osoby, pro jejíž nesouhlas s plněním došlo ke složení do úschovy. Souhlasu složitele je však třeba jen tehdy, bylo-li plnění složeno pro neznámého věřitele (§ 185d odst. 1 o. s. ř.). Jiné osobě, než která je uvedena v ustanovení § 185d odst. 1 a 2 o. s. ř. (tj. jiné osobě než složiteli nebo příjemci), žádající o vydání předmětu úschovy, jej vydá soud jen se souhlasem složitele a příjemce (§ 185d odst. 3 o. s. ř.). Není-li možné v řízení o úschovách vyhovět žádosti příjemce nebo jiné osoby, která uplatnila právo na předmět úschovy (přihlašovatele), o vydání předmětu úschovy proto, že se žádostí nesouhlasí ten, jehož souhlasu je třeba, může být předmět úschovy – jak vyplývá z ustanovení § 185e o. s. ř. – vydán žadateli (příjemci nebo přihlašovatel), jen jestliže byl jeho souhlas nahrazen rozhodnutím soudu vydaným v řízení podle části třetí občanského soudního řádu (ve sporném řízení). Aktivně legitimován k podání žaloby, kterou se takové řízení zahajuje, je příjemce nebo ten, kdo uplatňuje právo k předmětu úschovy (přihlašovatel). Žaloba směřuje proti tomu, pro jehož nesouhlas nebylo možné předmět úschovy vydat, a žalobce se jí domáhá, aby žalovanému bylo uloženo souhlasit s vydáním předmětu úschovy žalobci. Výrok rozsudku soudu o tom, že žalovaný je povinen souhlasit s vydáním předmětu úschovy žalobci, nahrazuje prohlášení vůle účastníka řízení o úschovách ve smyslu ustanovení § 161 odst. 3 o. s. ř.

26. Dovolací soud zdůrazňuje, že také to však platí jen za předpokladu, že dlužník složil předmět plnění do úschovy vskutku v souladu s ustanovením § 568 obč. zák. nebo jiným zákonem stanoveným důvodem; nestalo-li se tak a nenastaly-li proto soluční účinky složení předmětu plnění závazku do soudní úschovy, nemá (nemůže mít) příjemce ani přihlašovatel právo na vydání předmětu plnění z úschovy soudu, a nemůže se proto úspěšně domáhat, aby bylo tomu, kdo vydání předmětu úschovy příjemci nebo přihlašovatel odporuje, uloženo s tímto vydáním souhlasit.

27. Důvodem tzv. soluční úschovy v občanskoprávních, rodinných, pracovních a obchodních vztazích může být – jak vyplývá z ustanovení § 568 věty první obč. zák. – mimo jiné skutečnost, že dlužník má důvodné pochybnosti, kdo je věřitelem. Dlužník má důvod pochybovat, kdo je jeho věřitelem, zejména tehdy, kdy po něm stejné plnění požaduje více osob a kdy na základě svých poznatků nemá (objektivně vzato) možnost stanovit, komu z nich plnění opravdu náleží.

28. V nyní projednávané věci ze skutkových zjištění soudů přitom vyplývá, že k návrhu třetího žalovaného byl vydán dne 11. 1. 2008 rozhodčí nález Rozhodčím soudem při Hospodářské komoře ČR a Agrární komoře ČR, sp. zn. RSP 864/07, jímž byla uložena druhému žalovanému povinnost vydat třetímu žalovanému předmětné akcie oproti vrácení kupní ceny ve výši 72 900 000 Kč. Poté, dne 15. 5. 2009 vydal k návrhu žalobkyně proti druhému žalovanému Mezinárodní rozhodčí soud Mezinárodní obchodní komory v Paříži rozhodčí nález č. 14668/AVH/CCO/JRF/GZ, kterým uložil druhému žalovanému povinnost opatřit předmětné akcie rubopisem na řad žalobkyně a tyto akcie vydat první žalované.

29. Odvolací soud při aplikaci § 185e o. s. ř. neposuzoval předmětné rozhodčí nálezy ve smyslu ustanovení § 568 věty první obč. zák., nezabýval se tedy otázkou, zdali je zde pro složitele, tedy druhého žalovaného, známý věřitel, který neodmítá plnění. V takovém případě podle shora citovaných judikatorních závěrů by nebyl dán důvod pro rozhodnutí o nahrazení souhlasu s vydáním předmětu úschovy.

30. Podle shora citovaného rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 10. 12. 2014, sp. zn. [21 Cdo 3924/2013](#), důvodem tzv. soluční úschovy v občanskoprávních, rodinných, pracovních a obchodních vztazích může být – jak vyplývá z ustanovení § 568 věty první obč. zák. – mimo jiné skutečnost, že dlužník má důvodné pochybnosti, kdo je věřitelem.

31. Za situace, je-li zde vykonatelný exekuční titul určující, kterému věřiteli má dlužník plnit, nemůže mít dlužník ve smyslu § 568 věty první obč. zák. důvodné pochybnosti o tom, kdo je věřitelem. V takovém případě není dán důvod pro složení plnění do soudní úschovy, a není tedy ani dán důvod pro rozhodnutí soudu o udělení souhlasu s vydáním předmětu úschovy tomuto či jinému věřiteli.

32. Na uvedeném závěru nemůže nic změnit skutečnost, že po vydání prvního exekučního titulu je vydán jiný exekuční titul ukládající témuž dlužníkovi poskytnout stejné plnění jinému věřiteli.

33. Účelem řízení o udělení souhlasu s vydáním předmětu úschovy vedeném podle § 185a a násl. o. s. ř. (ve znění do 31. 12. 2013) nemůže být věcný přezkum exekučních titulů ukládajících dlužníkovi plnit určitému věřiteli.

34. K uvedenému závěru je třeba dospět proto, že i v případě, že by podle § 185e o. s. ř. došlo rozsudkem soudu k nahrazení souhlasu s vydáním předmětu úschovy určitému věřiteli, jako žadateli ve smyslu tohoto ustanovení, neměnilo by to nic na tom, že zde určitý vykonatelný exekuční titul či tituly jsou.

35. Vzhledem k nesprávným právním závěrům odvolacího soudu při řešení otázky, zdali je zde pro složitele známý věřitel, který neodmítá plnění, se proto již dovolací soud nezabýval dalšími dovolacími námitkami žalobkyně, včetně námitky směřující k otázce posouzení, zdali třetí žalovaný účinně odstoupil od smlouvy o převodu akcií.

36. Právní posouzení věci odvolacím soudem je proto neúplné, tudíž nesprávné, a Nejvyšší soud podle § 243e odst. 1 o. s. ř. napadený rozsudek odvolacího soudu zrušil. Jelikož se důvody pro zrušení rozsudku odvolacího soudu vztahují i na rozsudek soudu prvního stupně, zrušil Nejvyšší soud podle ustanovení § 243e odst. 2 o. s. ř. věty druhé i rozsudek soudu prvního stupně a věc mu podle stejného ustanovení vrátil k dalšímu řízení.